



શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર કળશ મહોત્સવના
દ્વિતીય દિનની સવારની સભામાં
સદ્ગુરુ સંત પ.પૂ. શાંતિદાદાએ
અને સાંજની સભામાં
સદ્ગુરુ સંત પ.પૂ. અશ્વિનદાદાએ
મનનીય આશીર્વાચન કર્યાં.
આ બંને સદ્ગુરુ સંતોનાં શ્રીમુખે સરેલી
અનુપમ બ્રહ્મપરાવાણી સૌનાં સ્વાધ્યાય અને
મનન-ચિંતન અર્થે અત્રે પ્રસ્તુત કરાઈ છે.

અનુપમની હે અમૃતધારા...!

~ સદ્ગુરુ પરમ પૂજ્ય શાંતિદાદા

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર કળશ મહોત્સવ માહાત્મ્યપર્વ
બ્રહ્મજ્યોતિ મોગરી,
શનિવાર, પોષ શુક્લ ત્રયોદશી, ૧૫.૦૧.૨૦૨૨



કળીશ ચઢાવવાનો ઉત્સવ અદ્ભુત રીતે ચાલી રહ્યો છે. પચાસ વર્ષ પહેલાં આરંભ થયેલા મંદિરનો સુંદર ઈતિહાસ આપણે જાણ્યો. ત્યારથી આરંભ પામેલા એ મંદિરનિર્માણનો સંકલ્પ, જેમણે એનું નેતૃત્વ લીધું એવા સંતભગવંત સાહેબજી, અને એમની સાથે જેઓ જોડાયા, તેઓ પોતે જાતે તો કોઈ જોડાયા નહોતા, યોગીબાપાએ એમને જોડ્યા હતા.

યોગીબાપાએ જોડ્યા એવું હું એટલા માટે કહું છું કે, અશ્વિનદાદા, રતિકાકા, હર્ષદદાદા, ડૉક્ટરદાદા, વી.એસ.દાદા - આ બધા જ સંતો, સાહેબજી જે દિવસે વલ્લભવિદ્યાનગરમાં અભ્યાસ કરવા માટે આવ્યા અને ભેગા થયા તે દિવસથી તેમની પૂર્વની પ્રીત જાગી ગઈ, સાહેબ સાથે જોડાઈ ગયા. સાહેબજીને દિવ્ય માન્યા, મોટા માન્યા, સંત માન્યા, ગુરુ માન્યા, પ્રભુનું સાકાર સ્વરૂપ

માન્યા. માન્યા એટલે જે દિવસે ગુરુ માન્યા એ દિવસે ગુરુઆજ્ઞા સો ટકા એમણે શિર સાટે ધરી. આજે પણ એ જ પ્રમાણે જીવે છે. સાહેબજી ઘણી વખત આશીર્વાદ આપતા કહે છે, 'આ અશ્વિનદાદા, રતિકાકા, હર્ષદદાદા, ડૉક્ટરદાદા, વી.એસ.દાદા મોટા કેમ ? પહેલા દિવસથી- જે દિવસથી અમારી મિત્રતા થઈ અને એમણે યોગીબાપાને ગુરુસ્થાને સ્થાપ્યા ને સ્વીકાર્યા તે દિવસથી આજપર્યંત એમણે કોઈ પ્રશ્ન મને પૂછ્યો નથી. યોગીબાપાએ જે કહ્યું એ કર્યું.' ૧૯૭૧થી યોગીબાપા ધામમાં ગયા તે પછી એ 'એ યોગી એ આ સાહેબજી' એવા ભાવ કરીને એમનાં જીવન એમના ચરણોમાં સમર્પિત કર્યાં.

જેમ જેમ એક પછી એક મંદિર રચાતાં ગયાં - એલનટાઉનનું મંદિર થયું, વેમારમાં થયું, મુંબઈ, સુરત, અમદાવાદ અને ઈંગ્લેન્ડ - આ બધાં જ મંદિરોનાં નિર્માણમાં દિવસે

દિવસે આ સંતોની આત્માની દિવ્ય પ્રગતિ તો થઈ જ, સાથે સાહેબ સાથેનાં જોડાણ બહુ જ દૃઢ અને પાકાં થયાં. જેમ જેમ સાહેબદાદા એમના હૃદયમાં બિરાજતા ગયા, એમણે પણ શુભ સંકલ્પો કર્યા અને આજે સૌનાં હૃદયમાં પ્રભુ બિરાજ્યા એની અનુભૂતિ આપણે કરીએ છીએ.

પ્રભુ બિરાજ્યાનો અર્થ મન-બુદ્ધિ તર્ક-વિતર્ક ના કરે. જે કાંઈ શબ્દ આવે છે એનો સ્વીકાર કરી દે. 'સુહૃદભાવ રાખો', રાખવા માટેનો પ્રયત્ન કરે. સુહૃદભાવ રાખવો છે તો મારે દાસ થવાનું છે, દાસમાંથી દાસોડર્ય દાસોડરિમ થવાનું છે - દાસના પણ દાસ થવાનું છે. આ શબ્દોને જીવવા માટે પ્રયત્ન કરે, એ સાહેબજીને ભગવાનનું સ્વરૂપ માન્યા કહેવાય ! એ વાત એમની જ કૃપાથી, એમના જ આશીર્વાદથી આવા દિવ્ય સત્પુરુષોના કૃપાશિષથી જેમના હૃદયમાં સાહેબ અખંડ

બિરાજમાન થયા છે એવા દિવ્ય પુરુષ ! જેણે સમગ્ર સાધના કરાવી છે એવા દિવ્ય પુરુષ ! જેણે હઠ, માન, ઈર્ષા, રાગ દ્રેષ મૂકાવ્યાં છે એવા દિવ્ય પુરુષ ! ભગવાનના સંબંધવાળાં સર્વ દિવ્ય છે, એ માનીને એમની સાથે વર્તન કરાવ્યાં છે એવા દિવ્ય પુરુષ ! એ સાહેબજી રોમરોમમાં વસી ગયા. પરિણામે આંખ ઉઘાડી જોઈ જગત જ્યાં અને આંખ મીંચીને અંતર સામું જોઈ ત્યારે સર્વત્ર પ્રભુનાં દર્શન થાય, સર્વ મુક્તોમાં પ્રભુનાં દર્શન થાય, સર્વ દિવ્ય મનાય, તેમની આગળ દાસ થઈ જવાય. આ બધું જ્ઞાન જે શાસ્ત્રોમાં હતું, એ આ દિવ્ય પુરુષે પોતાના સંકલ્પથી આપણા હૃદયમાં સ્થાપિત કર્યું છે. મહારાજનો સંકલ્પ હતો એ આ જ હતો. અને યોગીબાપાનો સંકલ્પ પણ આ હતો. શાસ્ત્રીજી મહારાજનો પણ ઉપાસના પ્રવર્તન વખતે આ જ સંકલ્પ હતો.

મંદિરનિર્માણમાં જે જે કોઈ તનથી, મનથી, ધનથી, આત્માથી સેવા કરે એ સર્વના આત્મા ચોખ્ખા થાય, એમાં પ્રભુ બિરાજે, સર્વના રાગ-દ્રેષ ઓછા થઈ જાય, અહંતા-મમતા છૂટી જાય, ‘હું’ ટળી જાય, સર્વત્ર પ્રભુનાં દર્શન થઈ જાય; આ તો સંકલ્પ હતા ! અને એ સંકલ્પ એવા દિવ્ય પુરુષ થકી હંમેશાં આ પૃથ્વી પર શાશ્વતકાળ સુધી કામ કરતા રહે છે, એનું દર્શન આજે થાય છે.

મંદિરનાં નિર્માણ થયાં, પથ્થરો ગોઠવાયા. આજે એ શિખર પર કળશ ચઢે છે. એ સુહૃદભાવના કળશ, એ આત્મીયતાના કળશ, એ દિવ્યભાવના કળશ, એ સાહેબદાદારૂપ અમારું ભગવાનનું સાકાર સ્વરૂપ અત્યારે અમને મળ્યું છે ને એમના પ્રત્યે એ અહોભાવ ને મહિમાના કળશ ! સોનેરી કળશ ! એવા જ સોનાના કળશ, આપણાં સૌનાં હૃદયમંદિર પર પણ ચઢી રહ્યા છે, ચઢ્યા છે, અને એનો આનંદ આપણે કરીએ છીએ.

યોગીબાપાએ શાસ્ત્રીજી મહારાજનો કેટલો બધો મહિમા મહેળાવની પ્રાર્થનામાં ગાયો ! એના શબ્દો જ્યારે સાંભળીએ ને યોગીબાપા જ્યારે એમ બોલે છે કે, ‘આપ તો મહાપ્રતાપી છો, આપના સંકલ્પે આ સૌનું કલ્યાણ થઈ રહ્યું છે દયાળુ ! આપની આજ્ઞામાં અમે વર્તી લઈએ, આપનાં સંબંધવાળાં સૌનો મહિમા સમજીએ.’ આ બધી પ્રાર્થનાઓ શાસ્ત્રીજી મહારાજ સમક્ષ યોગીબાપાએ કરી.

સાહેબદાદાના મુખેથી વારંવાર આ પ્રાર્થનાઓ સાંભળી છે. જ્યારે સાહેબદાદા આવી પ્રાર્થના કરે છે ત્યારે અમારા મનમાં પણ એવા સંકલ્પો થાય છે કે, હે દાદા ! અમારે પણ એ રીતે આ સંબંધવાળાં સર્વને એવાં મોટાં માનવાં છે, જે રીતે મોટા માનીને આપ જીવો છો. ભજનની પંક્તિ જ્યારે ગવાય, ‘મારા અનંત ગુના માફ કરી, મારો ચૈતન્ય ચોકો સાફ કરી, મારા આત્મમંદિરની મૂરતિ બની બિરાજી ગયો તું કૃપા કરી.’ આની આપણને અંતરમાં પ્રતીતિ થાય છે. આપણા દેહભાવ તો કેટલા બધા આપણને પજવી ગયા છે ! હઠ, માન, ઈર્ષ્યાના ભાવો કેટલા બધા આપણને પ્રબળ હતા અને જે આપણને દુઃખી કરી ગયા છે ! પણ, આ દિવ્ય પુરુષે માળા કરીને, સંકલ્પ કરીને આપણાં હૃદયને નિર્મળ ને પવિત્ર બનાવ્યાં છે. આવું જ્યારે બોલીએ છીએ કે, નિર્મળ ને પવિત્ર એમણે કર્યાં છે ત્યારે આપણાં સૌનાં હૃદયમાં એ પ્રતીતિ છે. સ્વભાવ એવાં નહોતા, સમર્પિત થઈએ એવા આપણે નહોતાં, જૂનાં પાસ લઈને આપણે આવ્યા હતા, જ્યાં જન્મ લીધો એ વાતાવરણમાંથી ઘણું બધું લઈને આવ્યાં હતાં. પણ આ દિવ્ય પુરુષ એવા સમર્થ હતા.

‘તમે સંકલ્પ ના કરો એ તમારી ખોટ, પૂરા ના કરીએ એ અમારી ખોટ.’ એ યોગીબાપાના

આશીર્વાદ ! એમણે શા સંકલ્પ કર્યા ? મોટાં મોટાં મંદિરો થાય અને એને સોનાના કળશ ચઢે, એ સંકલ્પ તો ખરા જ; પણ એના કરતાંય વિશેષ જે સંબંધમાં આવ્યા છે, જે મહારાજ અને સ્વામીના છે, જે શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીજી મહારાજના છે, એ સર્વ ચૈતન્યોનાં હૃદયમાં કળશ ચઢી જાય. એ કળશ સુહૃદભાવના, એ કળશ આત્મીયતાના, એ કળશ પ્રેમના, એ કળશ ઉપાસનાની દઢતાના ! ઉપાસના સમજાઈ જાય એના કળશ ! એ ચઢાવવાના સંકલ્પ પણ એમણે કર્યા. આપણે જોઈએ છીએ કે એવા કેટલાય પ્રસંગો છે.

એમણે આ નિર્માણમાં બધાંના સંકલ્પો, બધાંના સમર્પણો સ્વીકાર્યાં છે. અમેરિકાના ભક્તો સાહેબને એમ કહે કે, ‘સાહેબ, આટલાં પાંચ-પાંચ, છ-છ મંદિર તમે શિખરબદ્ધ કળશવાળાં કર્યાં, બ્રહ્મજ્યોતિમાં નથી.’ આ સંકલ્પ એમણે ઝીલ્યો. એ સંકલ્પ ઝીલ્યો એટલે મંદિર કરવાનો સંકલ્પ તો ચોક્કસ ઝીલ્યો, પણ એની સાથે સાથે જે કોઈ નાની-મોટી સેવા કરે, આશીર્વાદ આપતા એમ પણ બોલ્યા, ‘આ મંદિરમાં એક રૂપિયાની સેવા કરશે એનું પણ કલ્યાણ કરવું છે.’ અને આજે જોઈએ છીએ, કેટલાં બધાંને સંબંધ આપ્યો છે ! પરત્તી માંગવા દીકરીઓ ગઈ, અને જ્યાંથી પરત્તી ના મળે ત્યાં આગળ માન-અપમાન બધું સહન કરીને, બે હાથ જોડીને, વંદન કરીને ત્યાંથી નીકળે ને કોઈનું મન પરિવર્તન થાય ને પાછાં બોલાવે ને તેને આપે, આ કલ્યાણ !

દીપ્તિ દીકરી સાહેબ પાસે આવીને પોતાનું બેન્કનું આખું લોકર સાહેબના ચરણોમાં મૂકી જાય. ગણ્યું નહીં, જોયું નહીં કે અંદર શું છે ? સાહેબદાદા કહે, ‘બેટા, તારાં ઘરેણાં તું લઈ આવી તે તારે આમાંથી કશું પહેરવું નથી?’ ત્યારે કહે, ‘દાદા હું નથી પહેરતી.’ તો સાહેબ કહે, ‘ના બેટા, કોઈ સારો પ્રસંગ

હોયને તો પહેરવું જોઈએ.’ એમ કહીને સાહેબે એને કેટલું બધું તો પાછું આપી દીધું, આ ગુરુદેવ છે.

એમના સંકલ્પ જબરજસ્ત કામ કરે છે. એ સંકલ્પમાં જેટલાં જેટલાં દેહથી, મનથી સમર્પિત થયાં, બુદ્ધિનાં સમર્પણ પણ કર્યાં; એક નાનું વચન હોય કે, ‘આ કરો’ અને એ પ્રમાણે કરવા માટે સતત અનુસંધાન રાખીને એકેએક સાધક, એકેએક ભક્ત, એકેએક સંબંધવાળાં ચૈતન્યો એની પાછળ મંડી પડ્યાં, તો સર્વનાં હૃદય, જે યોગીબાપાએ સાહેબજીને આશીર્વાદ આપ્યા હતા કે, ‘તમારાં હૃદય ભગવાં કરવાં છે, તમારાં કપડાં નહીં.’ એ આપણાં સૌનાં હૃદયો ભગવાં કરી રહ્યા છે. કેટલાંયનાં હૃદય ભગવાં થયાં છે અને ભગવાનનું સુખ આપણે લઈએ છીએ એ એમની કૃપા છે !

આવા દિવ્ય પુરુષ આપણાં જીવનમાં આવે એ આપણે મહાભાગ્ય સમજીએ ! દરરોજ પ્રાર્થના એ જ થતી હોય છે, હે દયાળુ ! હે મહારાજ ! આ બ્રહ્માંડમાં પધાર્યા છો, યોગીબાપા અમારા માટે જ બ્રહ્માંડમાં પધાર્યા હતા, દિવ્ય સ્વરૂપો અમારા માટે જ આ બ્રહ્માંડમાં પધાર્યા, સાહેબદાદા પણ એ માટે જ આવ્યા છે, અને એમણે અમારો હાથ પકડ્યો છે, એમણે સ્વીકાર્યા છે. અમારા દોષ ટળી રહ્યા છે એની અનુભૂતિ થાય છે, સર્વના દોષ ટળી રહ્યા છે એની અનુભૂતિ, એનાં દર્શન થાય છે.

એક દશ વર્ષનો છોકરો, વર્ષો પહેલાં ગણેશપુરીની એક શિબિરમાં, સાહેબદાદા બેઠા છે. કાકાજી બેઠા છે ત્યાં આગળ આવીને પ્રવચન કરી જાય છે. સાહેબદાદાની એની ઉપર દષ્ટિ પડે છે. આ મોટા પુરુષો તો ચૈતન્યને, આત્માને ઓળખે, પોતાનો કરે છે. દષ્ટિ પડ્યા પછી એ ચૈતન્યને સાધનાપંથે આગળ ચલાવે

છે, પ્રસંગો ગમે એવા આવ્યા છે - દુઃખદ પ્રસંગો ને સુખદ પ્રસંગો બધા પ્રસંગોમાં કેવળ ભગવાનનું કર્તાપણું માનીને એ ચૈતન્ય જીવે છે અને પોતાનું સમગ્ર સમર્પિત કરે છે. એવું દિવ્ય દર્શન આપણે મનોજદાસજીના જીવનથી જોયું છે. જેને ‘સ્વ’ના ભાવનું જાણપણું નથી. જેને કશી જ મોટપ જોઈતી નથી. ‘અક્ષરં અહં પ્રગટ પુરુષોત્તમસ્વરૂપસ્ય દાસોઽસ્મિ’ મારે જીવનની પ્રતિપળ જીવવું છે. આજુ-બાજુ કોઈ નાનાં-મોટાં નથી, બધાં જ પ્રભુના સંબંધવાળાં ચૈતન્યો છે. બહુ મોટાં છે. એ લૌકિક દષ્ટિએ તો બહુ ઊંચું સ્થાન ધરાવે છે. પણ સત્સંગમાં, અર્હીયાં જ્યારે સેવામાં હોય છે ત્યારે નાનાં-મોટાં બધાં જ સૂચનને ભગવાનના ભાવથી, સાહેબદાદા બોલી રહ્યા છે એવા ભાવથી સ્વીકારે છે ત્યારે એ એમના હૃદયમંદિરના કળશ ચઢ્યા એમ આપણે માનીએ છીએ.

હે સાહેબદાદા ! આપે જે નિર્માણ આદર્યું, પૂર્ણ કર્યું, કળશ ચઢે એટલે મંદિર નિર્માણ પૂરું થયું. પણ આપે અમને સૌને સ્વીકાર્યા છે, દયાળુ ! અમારાં મંદિર રચવા માટે, મંદિરનાં નિર્માણ માટે, અમારાં હૃદયમાં પ્રભુ પધરાવવા માટે ચોક્કસપણે એમ આજે અનુભૂતિ થાય છે કે, આપે અમ સૌનાં હૃદયમાં પ્રભુ તો પધરાવ્યા છે, સંપૂર્ણ રીતે અમે તમારી આજ્ઞામાં નથી જીવ્યા એવું અમે પણ અંતરદષ્ટિ કરીએ છીએ ત્યારે જોઈએ છીએ, સમજીએ છીએ, વિચારીએ છીએ. પણ આપ તો એવા ઉદાર છો, દયાળુ છો તો અમારા એ ગુના સામે આપે કદી જોયું નથી. અને કેવળ અમને શુદ્ધ, પવિત્ર, નિર્મળ થાવ, સાધુ થાવ એવા જ આશીર્વાદ સદાય આપ્યા છે. તો પરિણામે આજે આ સમગ્ર સમાજ એ અક્ષરધામનો સમાજ છે, એ દિવ્ય સમાજ છે, એ આપની કૃપાથી નિર્માણ

પામેલો સમાજ છે. આ બધાં ચૈતન્યો છે એ માયા પારનાં છે. કેટલાય જન્મોથી આપના સંબંધમાં આવેલાં ચૈતન્યો છે, એ સર્વને વિશે જે દિવ્યભાવ, મહિમાનો ભાવ, દાસત્વભાવ અમારે દૃઢ કરવો છે એવા સંકલ્પો કરીએ છીએ. આપ દયાળુ એ સંકલ્પો જરૂર પૂરા કરજો.

યોગીબાપાએ કહ્યું, ‘આપ સંકલ્પ ના કરો એ તમારી ખોટ ને પૂરા ના કરીએ એ અમારી ખોટ.’ આ શબ્દો આપ તો પ્રતિપળ જીવો છો. ચૈતન્યો માટે હંમેશાં તમે એવા સંકલ્પો કર્યા છે એટલે તો અમે સુખિયાં છીએ. બસ, તમારી મૂર્તિ અખંડ અમારાં ચક્ષુ સમક્ષ રહે. તમે જે જ્ઞાનના શબ્દો અમને આપ્યા છે એ જીવવા માટે સતત અમારા સંકલ્પ રહે ને અમારો પરિશ્રમ પણ એ દિશામાં જ રહે. આસપાસના મુક્તોમાં જેમ પ્રતિપળ આપ પ્રભુ જુઓ છો, આપ મારા યોગીનું સ્વરૂપ છે એવું આપ માનો છો. અમારે પણ આસપાસ વિહરતાં સર્વ ચૈતન્યોમાં આપ જ સાક્ષાત્ વિહરો છો, વિચરો છો, સર્વના પ્રેરક-પ્રવર્તક આપ જ છો; એ કેવળ શબ્દો ના રહે. દયાળુ ! એ અમારું પ્રતિપળ જીવન બને એવા ભાવથી જીવીને આપને પ્રસન્ન કરતાં રહીએ. આપ પ્રસન્ન તો યોગીબાપા રાજી ! યોગીબાપા - શાસ્ત્રીજી મહારાજ રાજી ! તો મહારાજ ને સ્વામી પણ રાજી રાજી ને રાજી ! અખંડ અમે એવા રાજી કરતા, સદાય સેવા-ભક્તિ કરતાં રહીએ, અહોહો ભાવે કરીએ, મહિમાથી કરીએ, આપને દિવ્ય માનીને કરીએ, આપનાં વચને કરીએ, આપના સંતોનાં વચને કરીએ, તો જરૂર અમારું હૃદય નિર્મળ, પવિત્ર થઈ જશે. અમારા હૃદયમાં મૂર્તિ બિરાજી છે એની ઉપર શિખર પર કળશ ચઢી જશે. એવી ભાવના સાથે, પ્રાર્થના સાથે, આપ ચઢાવી દો, એવા સંકલ્પ સાથે જય સ્વામિનારાયણ ! ◆



~ સદ્ગુરુ પરમ પૂજ્ય અધિભદ્રાદા

અનાદિ અક્ષરબ્રહ્મ શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીજી મહાદીક્ષા માહાત્મ્યપર્વ
બ્રહ્મજ્યોતિ મોગરી,
શનિવાર, પોષ શુક્લ ત્રયોદશી, ૧૫.૦૧.૨૦૨૨



ઉપાસનાના સનાતન સિદ્ધાંતની વાત જ્યારે થઈ રહી છે અને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો દીક્ષા મહોત્સવ પણ ઊજવી રહ્યા છીએ ત્યારે, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે 'વચનામૃત'માં પાને પાને ભગવાન અને સંતનો મહિમા કહ્યો છે. સાથે સાથે એટલી સ્પષ્ટતા પણ કરી છે કે, ભગવાન કોઈ થયો નથી ને થઈ શકે એમ નથી. પણ જો ઉપાસનાની વાતને સાચી અને સારી રીતે સમજ્યા હોઈએ અને ગુણાતીત સાધુનું જો માર્ગદર્શન મળે તો ભગવાનના થઈને જીવી શકાય છે એવી શક્યતા બાઈ-ભાઈ સર્વને માટે શક્ય બનાવી છે.

ભગવાન જેનામાં અખંડ નિવાસ કરીને રહ્યા છે તેવા સાધુની આપણે વાત કરીએ છીએ. ગુરુહરિ સાહેબદાદા આ વાત આપણે સમજી શકીએ એટલે એમ કહે છે કે, જેમ અત્યારે કેટલાક ઍરિયામાં ડેવલોપમેન્ટ થાય છે, સોસાયટીઓ બંધાય છે ત્યારે એક મોડેલ હાઉસ તૈયાર થાય છે. પોતાનું ઘર કરવાની ઈચ્છા રાખતા ગૃહસ્થ એ ઘરને જોઈને કલ્પના કરે છે, આશા કરે છે કે, જો આવી સુવિધાઓ પૂર્ણ મકાન તૈયાર કરીને આ કોન્ટ્રાક્ટર આપણને આપતા હોય તો આપણે આ સ્કીમમાં નામ નોંધાવીએ.

ગુરુહરિ સાહેબદાદાની એક વિશેષતા છે કે તેઓ ગહન જ્ઞાનની વાત પણ એવાં સરળ દૃષ્ટાંતો મારફતે ચાલુ વર્તમાનકાળના પ્રવાહ

સાથે જોડીને, સમજી શકાય એવી રીતે આપણી સમક્ષ મૂકે છે. મોડેલ હાઉસ જોવાથી ખબર પડે કે, આ સોસાયટીમાં કેવાં મકાનો બનશે, કેવા એના ડ્રમ્સ હશે અને કેવી એમાં સુવિધાઓ હશે. એમ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પણ જેમના દ્વારા તેઓ આ સૃષ્ટિ ઉપર મનુષ્યકલ્યાણને અર્થે સદાય વિચરતા રહેવાના છે, એ સાધુનું મોડેલ તૈયાર કર્યું, જેને આપણે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી તરીકે ઓળખીએ છીએ. 'ગુણાતીત' એક ભાવ છે, એક સ્થિતિ છે, ત્રણ પ્રકારના ગુણોથી ઉપરની એક અવસ્થા છે.

અનેક ભક્તોએ બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજને એવી ગુણાતીત સ્થિતિમાં ચોવીસે કલાક જીવનપર્યંત જીવતા જોયા છે, દર્શન કર્યાં છે. બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજે એમ કહ્યું કે, 'મુનિ વેદવ્યાસજી ભાગવતમાં સાધુનાં ૬૪ લક્ષણનું વર્ણન લખી ગયા છે, એમાં કદાચ કોઈ ગુણ લખવાનો રહી ગયા કે ચૂકી ગયા હોય તો એ ગુણોનું દર્શન જોગીમાં થાય, એવા આ જોગી ગુણાતીત સાધુ છે. અમારી પેઢીના સંતો-સાધકોનું સદ્ભાગ્ય છે કે, સદેહે, વિચરતા એવા પ્રભુને ધારણ કરેલા સાધુસ્વરૂપનો સ્નેહ, પ્રેમ, કૃપા અને આશીર્વાદને કારણે આપણો આજનો વર્તમાન સુશક્ય બન્યો છે.

સાદી ભાષામાં વાત કરીએ તો ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના પેંગડામાં પગ મૂકી શકાય એવી આપણી હેસિયત નથી કે એમનું

શબ્દોના માધ્યમથી વર્ણન કરી શકીએ એમ નથી. પણ એમની જે સ્થિતિ, રીતિ, નીતિ; એવા ગુરુ મળવા એ જ મનુષ્ય જીવનનું સૌથી મોટામાં મોટું સદ્ભાગ્ય છે ! અને તો પછી જીવનને ધન્ય બનાવવાની વાત આવે છે.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના જીવનનો એક પ્રસંગ આપણે સર્વે જાણીએ છીએ, જૂનાગઢ મંદિરને તોડી નાખવા માટે રંગીલદાસ લશ્કર લઈને આવે છે. મંદિરના કાર્યકર્તાઓ, નાના સાધુઓ થોડી થોડીવારે આવીને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને સમાચાર આપે છે કે, રંગીલદાસ લશ્કર સાથે નિકળ્યા છે અને આટલે પહોંચ્યા છે. ગુણાતીત સ્થિતિ અને જેને આપણે 'મહારાજ જેમનામાં અખંડ રહ્યા છે એવા સાધુની સ્થિતિ' અને એમની નજર, એમની સ્મૃતિ, એમનું અનુસંધાન કેવળ મહારાજ જ છે, તો એમની જે સમતા, જે સ્થિરતા, જે બ્રહ્મસમાધિનો ભાવ કે, તેઓ બિલકુલ મૂર્તિમાંથી બિલકુલ રચુત થયા વગર સભામંડપમાં પોતાના સ્થાન ઉપર અચ્યુત રહ્યા.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ જંગલનાં લાકડાં વીણી વીણીને, પસંદ કરીને જૂનાગઢ મંદિરમાં સાધુઓના રહેઠાણ માટે લાકડાની હવેલી એવી અદ્ભુત બનાવી કે, લોકો એ હવેલીનાં દર્શન કરવા માટે આવતા. કેટલું મમત્વ રાખીને, એટ્યમેન્ટ રાખીને, કેટલી કાળજીથી ઠાકોરજીનો એક પૈસો પણ ખોટી રીતે વેડફાય નહિ, વપરાય નહિ એવી ચીવટ રાખીને જેમણે

ચાલીસ વર્ષ સુધી મંદિરનો વહીવટ કર્યો એ સાધુ, આચાર્ય મહારાજની આજ્ઞા આવતાંની સાથે ખીંટીએ ટીંગાડેલી પોતાની પૂજા, જમવાનું પાત્ર અને બે વસ્ત્રો સાથે લઈને ઘડીના છદ્ધા ભાગમાં મંદિરના દરવાજાની બહાર પોતાના સેવકો સાથે પગ મૂકે છે. આ એક્સ્ટર્નલી એટેચ અને ઈન્ટર્નલી ડિટેચ !

હું કેવળ એક માત્ર મારા પ્રભુ સાથે જ જોડાયેલો, બંધાયેલો, એ સિવાય કોઈ પણ સ્થાન સાથે, કોઈ પણ વ્યક્તિ સાથે, કોઈ પણ વિચાર સાથે ક્યાંય પણ બંધાયેલો નહિ; એવી ગુણાતીત સ્થિતિનું વર્ણન કરવા માટે શબ્દો ઓછા પડે. પણ એક જીવંત દષ્ટાંત, એક આદર્શ, એક મોડેલ હાઉસ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે કૃપા કરીને આપણને ગુણાતીતાનંદ સ્વામી સ્વરૂપે આપ્યું અને એવા સાધુમાં ભગવાન અખંડ નિવાસ કરીને રહે તે વાત 'વચનામૃત'માં કહીને આપણને સાધુનો મહિમા પણ સમજાવ્યો છે. ગુણાતીત દીક્ષાદિન એટલે સાધુનો મહિમા સમજવાનો દિન ! જેને જે ગુણાતીત સાધુ મળ્યા હોય, તેના મહિમાની વાતો કરે. માત્ર વાતો કરે નહિ, પણ એ વાતોને જીવનના આચરણમાં લાવવા માટે હૃદયસ્થ કરે.

અમેરિકાના ભક્તો અને સંતોએ જે સત્સંગ કર્યો, સ્વાધ્યાય કર્યો એના પરિણામે ગુરુદરિ સાહેબદાદાએ રાજી થઈને જ્યારે એલનટાઉન, યુ.એસ.એ.માં સુંદર મોટા મંદિરનું આયોજન કર્યું ત્યારે એક ભક્ત ગુરુદરિ સાહેબદાદાને પૂછે છે કે, 'તમે એલનટાઉનમાં મંદિર કરવા માટે જ્યાં પસંદ કરી છે, તો એલનટાઉનમાં તમારા ભક્તો કેટલા છે ?' ત્યારે ગુરુદરિ સાહેબદાદા સહજતાથી એ હરિભક્તને સંતોષ થાય એવો જવાબ આપે છે કે, 'ઠાકોરજીની ઈચ્છા છે કે, એમને અહીંયાં બેસવું છે એટલે અહીંયાં

મંદિર થઈ રહ્યું છે.' શ્રી હરિની ઈચ્છા છે અને એમને અહીંયાં બેસવું છે, માટે આ સ્થળ એમણે જ પસંદ કર્યું છે. એમની પસંદગી છે, તો અમારે તો એ માટેની સેવા ને ભક્તિ અદા કરવી એ અમારું ભક્તપણું છે. 'મારે કશું કરવું છે, મારી કશી ઈચ્છા છે, મારે કશું જોઈએ છે' ભગવાન જેનામાં અખંડ નિવાસ કરીને રહે છે એ સાધુની એ પરિભાષા નથી. એ મારી-તમારી-આપણી પરિભાષા છે. આપણને આપણી અનુકૂળતા, આપણી ઈચ્છા, આપણો સંકલ્પ મનમાં રમ્યા કરે, જ્યારે ભગવાન અખંડ નિવાસ કરીને રહે એવા ગુણાતીત સાધુનું અખંડ અનુસંધાન ભગવાન તરફ છે.

'મારા પ્રભુ !' આપણે અનુયાયીઓએ, સાધકોએ અને સંતોએ એક વાત એમાં વધારાની ઉમેરી, જે છે 'મારા ગુરુ ! ગુણાતીત ગુરુ !' મારા પ્રભુ, મારા ગુરુ એમનું અખંડ અનુસંધાન રાખીને જીવવા માટેની જેની જેની કોશિશ હોય, તેના હૈયામાં પ્રભુ દિન પ્રતિદિન પ્રકાશ કરતા જાય છે. ધ્યાનમૂલં ગુરુમૂર્તિઃ, પૂજામૂલં ગુરુર્પદમ્ । મંત્રમૂલં ગુરુર્વાક્યં, મોક્ષમૂલં ગુરુર્કૃપા ॥ ગુરુની કૃપા થાય તો શું થાય ? એ શાસ્ત્રોએ વર્ણવ્યું છે.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની, ભગતજી મહારાજની, શાસ્ત્રીજી મહારાજની વાત કરીએ, શાસ્ત્રોમાં લખાયેલી-વર્ણવેલી વાત કરીએ પણ પ્રત્યક્ષ મને-તમને એનો અનુભવ નથી. પણ એ આપણું ભાથું છે, આધાર છે, આપણો ઈતિહાસ છે, આપણી ખાનદાની છે. પણ જેને સદેહે વિચરતા આપણે જોયા છે એવા ગુણાતીત ગુરુ બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજની ગુણાતીત સ્થિતિ એટલે દાસત્વ ભક્તિ ! યોગીજી મહારાજને, 'તમે આવી બ્રાહ્મીસ્થિતિ કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરી?' એવો પ્રશ્ન જ્યારે પૂછવામાં

આવ્યો ત્યારે એમનો જવાબ છે, 'હું તો વાસણ ઉટકીને મોટો થયો.' વાસણ ઉટકવાથી બ્રાહ્મીસ્થિતિ પ્રાપ્ત થાય એટલે કે બ્રહ્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય. બ્રહ્મજ્ઞાન એટલે 'હું અક્ષર છું, આત્મા છું, મારે વિશે પરમાત્મા પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમનારાયણ સદાય બિરાજમાન છે.' સાધુ કદી પોતાને ભગવાન માનતો નથી, મનાવતો નથી. સાધુ એ સાધુ છે અને સાધુતાની પદવી જ સૌથી મોટી છે.

યોગીજીમહારાજ જો એમ કહે કે, 'હું ને મહાનત સ્વામી ખાંભળામાં ઝોળી માંગતા ત્યારે માંડ દશ શેર અનાજ આવતું, ને ત્યારે સારંગપુરની તાવડી ચાલતી, એના તો શું સ્વાગત હોય ? એના તો શું સન્માન હોય?' આ સાધુતાની પરાકાષ્ટા છે ! આ નજર સમક્ષ રાખીને જીવવાનો આપણો પ્રયત્ન છે.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કે જેને બીજા કોઈની ઉપમા અપાય નહિ, બીજા કોઈની સાથે સરખામણી થાય નહિ, એવા અનુપમ અદ્વિતીય એક માત્ર સાધુતાના શિરમોર સમા મોડેલ હાઉસ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે આપીને આપણને ઉપાસનાની શુદ્ધ સ્પષ્ટતા ને પરંપરા સમજાવી છે.

'શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ છાત્રાલય' જે એનું મૂળ નામ ને અત્યારે 'શ્રી સ્વામિનારાયણ છાત્રાલય' તરીકે ઓળખાય છે એ છાત્રાલય જ્યારે ૧૯૬૪-૬૫માં બંધાયું ત્યારે 'શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ યુવક મંડળ'ના પ્રમુખ 'જશુભાઈ'-જશભાઈ શંકરભાઈ પટેલ હતા અને મંત્રી શાંતિલાલ કુલાભાઈ પટેલ હતા. યોગીબાપાએ અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને જેમ હોસ્ટેલમાં મંદિર કરવાનું કહ્યું, અને એ આજ્ઞાનું પાલન કરીને જ્યારે યુવાન વિદ્યાર્થીમિત્રો આગળ વધ્યા, ત્યારે બીજું કામ આપ્યું કે, હવે આપણે આપણું છાત્રાલય બાંધવું છે.

છાત્રાલય નિર્માણની જવાબદારી ત્યારે યોગીબાપાએ કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને, કે જેમને આ કાર્યનો, આ ક્ષેત્રનો કોઈ પ્રકારનો અનુભવ જ હતો નહિ, તેમને સોંપી. બાંધકામ સમયે એક વખત શાંતિદાદા અને હર્ષદદાદાએ સાહેબદાદા સમક્ષ એક પ્રસ્તાવ મૂક્યો કે, 'છાત્રાલયના મકાનની આગળ પ્રવેશનાં જે પગથિયાં છે ત્યાં આગળ એક ચોક બનાવીએ તો વિદ્યાર્થી પ્રવૃત્તિના અનેક પ્રકારના કાર્યક્રમો માટે કાયમ માટેનું સ્ટેજ થઈ જાય. ત્યારે સાહેબ પોતે પણ એમ કહે છે કે, 'મને પણ એ વિચાર ગમ્યો.'

જો કે, છેલ્લાં પચાસ વર્ષથી સાહેબદાદાના સહવાસમાં જે અનુભવ થયો છે, તેઓની ગુણાતીત અવસ્થાની એક સ્થિતિનું દર્શન થયું છે કે, કોઈ પણ મુક્તનું, કોઈ પણ ભક્તનું, કોઈ પણ નાના સાધકનું કાંઈ પણ સૂચન આવે તો એનામાં રહીને મારા ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજ બોલી રહ્યા છે અને મહારાજ જ એનામાં પ્રવેશ કરીને બોલાવી રહ્યા છે; આ ભાવથી એમણે સહજ સ્વીકાર કર્યો છે.

યોગીબાપા છાત્રાલય નિર્માણ વખતે સહજ સહજમાં બોલેલા, આજ્ઞા કરેલી કે, 'છાત્રાલય બાંધકામમાં મણિભાઈ જીવાભાઈને સાથે રાખી, આગળ રાખીને કામ કરજો.' મણિભાઈ જીવાભાઈ પટેલ એ આણંદ સત્સંગમંડળના, ચરોતર વિભાગના પ્રમુખ હતા, એકાંતિક સ્થિતિના ભક્તરાજ હતા. તમે જુઓ, શબ્દ પકડી લેવો, વચન ઝીલી લેવું, 'મંત્રમૂલં ગુરુવાક્યં' એને સાકાર કરવા માટે બહુ જ જાગ્રત રહેવું પડે છે, સજાગ રહેવું પડે છે. વેણ વેડફાઈ ન જાય અને અધર ઝીલાઈ જાય એ શિષ્યની ગુરુભક્તિ છે ! અને એવું શિષ્યત્વ આપણે દીપાવવાનો રૂડો સંકલ્પ આ દીક્ષાદિને કરવાનો છે, શિષ્ય થવાની દીક્ષા લેવાની છે.

યોગીબાપાને તો સંપ, સુહૃદભાવ ને એકતા, અને પાંચ જણાએ મળીને કામ કરવું એ એમનું જીવનસૂત્ર, એ એમનો આધ્યાત્મિક સંદેશ ! આ વાત ગુરુહરિ સાહેબદાદાએ પકડી લીધેલી એટલે એમણે શાંતિદાદા અને હર્ષદદાદાને સમજાવ્યા ને કહ્યું કે, 'આપણે મણિકાકાને વાત કરીશું.'

આમ જોવા જઈએ તો એ જ સર્વેસર્વા હતા. સાઈટ ઉપર રાત્રે ને દિવસે એ જ ઊભા રહેતા હતા. અને જે દીવાલ જ્યાં કરવી હોય ત્યાં કોન્ટ્રાક્ટરને સૂચના આપીને કરાવી શકે એમ પણ હતા. પણ યોગીબાપાનું વચન કે, 'મણિભાઈને સાથે રાખીને, આગળ રાખીને કામ કરવું.' એટલે મણિકાકા છાત્રાલય સાઈટ ઉપર વિઝિટ ઉપર આવ્યા ત્યારે આ પ્રસ્તાવ મૂક્યો. મણિકાકાએ એમની વ્યવહારકુશળતા, કરકસરતા અને યોગીબાપાએ ઉદ્ઘાટનની તારીખ અગાઉથી આપી દીધી હતી એટલે ઝટ કામ પૂરું કરવાની ભાવનાના કારણે આ પ્રસ્તાવ સ્વીકાર્યો નહિ. અને જે રીતે પગથિયાં કરવાનાં હતાં એ રીતે પગથિયાં થયાં.

જો કે એવું કહી શક્યા હોત કે, 'ભાઈ, અમારે રહેવાનું, અમારે કાર્યક્રમો કરવાના, અમારી સગવડ માટે અમે આવું વિચાર્યું છે એમાં ખોટું શું છે ?' અને એનાથી વિશેષ સાહેબદાદાએ ગામે ગામ આખો દિવસ દાદુકાકાની સાથે ફરીને જે ફંડ ભેગું કર્યું હોય, એ વાપરવાનો અધિકાર કે અમે કર્યું છે; આવું કાંઈ આગળ લાવ્યા વગર, જે ના પાડનાર છે એમના વિશે પણ ભાવફેર કર્યો નહિ. એમનામાં રહીને મારા ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજ જ બોલી રહ્યા છે, એ રીતે સ્વીકાર કરીને એકલા ગુરુહરિ સાહેબદાદા નહિ, શાંતિદાદા અને હર્ષદદાદા પણ કટ્ટવળી ગયા. યોગીજી મહારાજ આ શીખવાડી ગયા ! યોગીબાપા તરફ જો નજર હતી અને એમને

જ રાજી કરવાનો એક માત્ર ભાવ હતો તો આ શક્ય થયું.

આપણે ગમે એટલા વેગમાં હોઈએ, પણ કોઈ વાળે તો કટ્ટવળી જવું. વાંચ્યું, સાંભળ્યું, ગોખ્યું, યાદ રાખ્યું અને જીવન આચરણમાં લાવવું. તો શું થયું ? હોસ્ટેલમાં મંદિર કર્યું, છાત્રાલય કર્યું, છાત્રાલય છોડ્યું. પણ એક જ અનુસંધાન ! બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજની મૂર્તિને સતત નજર સમક્ષ રાખીને, જ્યાં જેની સાથે, જે સમયે, જે રીતે મૂક્યા, ત્યાં એ જ પ્રભુના સ્વરૂપને હૃદયસ્થ રાખીને મન, કર્મ, વચનથી, પોતાના ભાગે જે કાંઈ પણ સેવા આવી એ બજાવી લેવાનું, જીવન ઉજાળવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું, એનો આશાસ્ત્રોક્ત સિદ્ધાંત છે.

મને એક વખત એક સાધકે સાધના વિશે બહુ જ્ઞાનની વાતનો પ્રશ્ન પૂછ્યો ને બ્રાહ્મીસ્થિતિ સુધી આજે ને આજે જ પહોંચી જવું છે એવી ઉત્સુકતાથી વાર્તાલાપ કર્યો. મેં કહ્યું, 'જો ભાઈ, આ વર્ણવી શકાય એવી વાત નથી. પણ તમારી પાસે ગાડી છે, ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ છે, ઘોર અંધારી રાત ભલે હોય, પણ તમે તમારી ગાડી સ્ટાર્ટ કરો એટલે ગાડીની લાઈટના પ્રકાશથી વધારે નહિ તો દસ ફૂટનો રસ્તો તો તમને દેખાશે. તમે અથડાશો નહિ, ટીચાશો નહિ, કોઈને કચડાશો નહિ, એવી ખાતરી ને વિશ્વાસ સાથે તમે દસ ફૂટ ગાડી આગળ ચલાવો. જેમ જેમ ગાડી આગળ વધતી જશે તેમ તેમ એનો પ્રકાશ પણ આગળ ને આગળ વધતો જશે. હમણાં ને હમણાં છેક સુધીનો રસ્તો અજવાળી દેવો એ શક્ય નથી. એમ જીવવાની વાત છે. જીવવા માંડો એટલે ધીરે ધીરે આ ગુણાતીત જ્ઞાનની બારાખડી સમજાતી જશે, ઘુંટાતી જશે અને જીવનસ્થ થતી જશે.

બહુ અગત્યની બાબત છે કે, આપણા રોજિંદા જીવન-આચરણમાં આ વાત આવવી જોઈએ. સંતો વારંવાર આ જ પ્રાર્થના કરે છે. એવું જીવંત મૂર્તિમાન સ્વરૂપ જેનો મહિમા આપણે વારંવાર ગાઈએ છીએ, એ આપણી નજર સમક્ષ જ છે. ગુરુદરિ સાહેબદાદાનું જીવન અને એમના સ્વમુખે એમના જીવનની અનેક વાતો, અનેક વખત આપણે સાંભળી છે. એ જ આપણને બળ પૂરનારી છે, પ્રેરણા આપનારી છે, પ્રકાશ કરનારી છે.

ભગતજી મહારાજનું અદ્ભુત દષ્ટાંત છે. જેમણે ગુણાતીત ગુરુના શિષ્ય તરીકે શિષ્યત્વને દીપાવ્યું છે. 'માંગો માંગો ભગતજી આજ.' દર લોળી ઉપર આપણે ગાઈએ છીએ. ત્યારે તેઓ જે માંગે છે, એ આપણો આદર્શ છે. જ્યારે આવા ગુણાતીત ગુરુ આપણને મળ્યા હોય તો શું માંગવું ? એ ભગતજી મહારાજે આપણને શીખવાડ્યું છે. આ આપણી ખાનદાની છે, આપણો વારસો છે. આ પુરુષોએ કોઈવાત અસ્પષ્ટ રાખી નથી.

એક ઘરભંગ થયેલા ગૃહસ્થ ફરીથી ઘર માંડવાની ઈચ્છાથી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પાસે આવ્યા ને કહે, 'આશીર્વાદ આપો, ફરી સરખું ગોઠવાઈ જાય.' ત્યારે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે કે, 'છ મહિના મંદિરમાં રોકાઈને સેવા કરો.' અને એને શું સેવા આપી છે ? તો ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના સમયમાં જૂનાગઢમાં ૩૦૦ સાધુઓ હતા. મંદિરની સામે એક વાડી છે, ગૌશાળા છે, ત્યાં એક કૂવો છે. ત્યાં સ્નાન કરવા માટે ૩૦૦ સાધુઓ આવે ત્યારે કૂવામાંથી પાણી સિંચીને ડોલે ડોલે એમને સ્નાન કરાવવાની સેવા આપી. ૩૦૦ સાધુઓને સ્નાન કરાવવા કેટલી બધી ડોલ પાણી સિંચવાનું ? આજ્ઞા તો થઈ, પણ એની સાથે જેમની સેવા આપી છે એમને વિશે જે નિર્દોષબુદ્ધિ રાખવાની, એ

પરિવર્તન કરે છે. સાધુઓ વિશે સંપૂર્ણ નિર્દોષભાવ રાખીને, ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની આજ્ઞાનું અનુસંધાન રાખીને શિયાળો, ઉનાળો ને ચોમાસું બારે મહિના સતત આ એક જ પ્રકારની સેવા કરી. એક દિવસ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી સેવકને કહે છે કે, 'પેલા સેવકને બોલાવો, એની મુદત પૂરી થઈ, આશીર્વાદ આપીએ'. અને ત્યારે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને તે કહે છે, 'બાપજી આપની આજ્ઞા પાળી તો મારું જગત ખોટું થઈ ગયું, હવે ઘર માંડવાની વાત ભૂલી ગયો.' ગુણાતીતાનંદ સ્વામી એને દીક્ષા આપીને મંદિરના સાધુ તરીકે સાધુપંક્તિમાં સ્થાન આપે છે. સાધુત્વ પ્રાપ્ત કરવા માટે ગુરુઆજ્ઞા પ્રમાણે, નિર્દોષબુદ્ધિ રાખીને પોતાની આસપાસના મુક્તોની સેવા-પરિચર્યા કરવાથી શું પરિવર્તન થાય છે તેનું આ દર્શન છે. સંત સાથે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ-એ બહુ મહત્વનો મુદ્દો છે. એ હશે તો જ એમનું વચન મનાશે.

'જેને ભગવાન મળ્યા, જેને સાધુ મળ્યા એ છતીદિલે અક્ષરધામમાં જ બેઠો છે.' એ જે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતોના મૂળ સિદ્ધાંત મુજબ આપણે બધા અક્ષરધામમાં જ બેઠા છીએ. હવે અરસપરસ એકબીજાની સાથે અક્ષરધામના મુક્ત સાથે વ્યવહાર અને વાર્તા-વિમર્શ કરતા થઈએ. એટલે મહિમા અને ગુણગાનની વાતો કરતા કદી થાકવું નહીં.

ધ્યાનમૂલં ગુરુમૂર્તિઃ, પૂજામૂલં ગુરુર્પદમ્ । મંત્રમૂલં ગુરુર્વાક્યં, મોક્ષ મૂલં ગુરુર્કૃપા ॥ આ વૈદિક સંસ્કારો જેને કંઠસ્થ નહિ, પણ જીવનસ્થ થયા હોય એનું સતત આ જ અનુસંધાન હોય. ગુરુ, કે જેઓ પ્રભુને ધારીને રહ્યા છે, જેનામાં પ્રભુ અખંડ નિવાસ કરીને રહ્યા છે, મારા માટે મારા પ્રભુ જેમના માધ્યમ દ્વારા મને માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે,

માર્ગ ચિંધી રહ્યા છે; એ રીતે ગુરુશરણ અને પરમપદ પામવાનો ઉપાસનાનો આ અદ્ભુત માર્ગ છે ! શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાનો માર્ગ એટલે પ્રભુના પરમપદ-એમનાં શ્રી ચરણોને પામવાનો માર્ગ ! અને સાધુ એવા મુમુક્ષુ મુક્તને ભગવાનમાં જોડે છે, આ એની સાધુતા છે !

'અમને તો બીજું કંઈ આવડતું નથી; પણ, જેમ મા બાળકને નવડાવી, ધોવડાવી, સ્વચ્છ કરાવીને પિતાના હાથમાં સોંપીએ છીએ.' એમ, ગુણાતીત મા-સાધુ નવડાવી, ધોવડાવી એટલે કે, બધા સ્વભાવ, પ્રકૃતિ, હઠ, માન, ઈર્ષાના ભાવોથી ઉપર ઉઠાવીને, પ્રભુના શ્રી ચરણોમાં બેસવાને માટે આપણને લાયક બનાવીને, પ્રભુના શ્રી ચરણોમાં બેસવાનું સ્થાન કરી આપે છે; આ મૂળ મુદ્દો છે.

ગુણાતીત દીક્ષાદિન એ ગુણાતીત ગુરુના શિષ્યત્વનો સ્વીકાર કરવાનો, પ્રાર્થના કરવાનો, હૃદયથી સંકલ્પ કરવાનો, જીવન આચરણમાં, વિચારમાં, વાણીમાં, વર્તનમાં લાવીને જાગ્રતતા ને જાણપણું રાખીને વર્તવાનો સંકલ્પ કરવાનો રૂડો દિવસ છે. અને જ્યારે એ થાય ત્યારે પાંચેય ઈન્દ્રિયોના ભાવ પવિત્ર થઈને ગુરુકૃપાથી પ્રભુસન્મુખ બને છે ત્યારે એની ઉપર શિખર ચડી જાય છે અને ધર્મની ધજા ફરકે છે.

ધજા કોઈના નામની ફરકતી નથી, ધર્મની ધજા ફરકે છે. પ્રભુનો જયજયકાર થાય છે. અને 'સ્વામિનારાયણ'નો મંત્ર સમગ્ર વિશ્વમાં ગુંજે છે; એ સનાતન સિદ્ધાંત આપણા સૌનાંય હૃદયને વિશે હૃદયસ્થ થાય તેવી મંગલ પ્રાર્થના સાથે ગુરુદરિ સાહેબદાદાના શ્રી ચરણોમાં સર્વ સંતો, ભક્તો મુક્તોની વિનમ્ર પ્રાર્થના !

જય શ્રી સ્વામિનારાયણ. ◆